

"Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek! ²Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mérték, nektek is olyannal mérnek. ³Miért nézed a szálkát atyádfia szemében, a magad szemében pedig miért nem veszed észre még a gerendát sem? ⁴Vagy hogyan mondhatod akkor atyádfiának: Hadd vegyem ki szemedből a szálkát! - mikor a magad szemében ott a gerenda. ⁵Képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát, és akkor majd jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd atyádfia szeméből a szálkát."

Kedves Testvéreim!

Éveken keresztül jártam be a Kozma utcai „gyűjtőbe”, ide kerülnek azok, akikről halljuk a híradóban, hogy előzetes letartóztatásba helyezték. Ezek az előzetesek, innen járnak a bírósági tárgyalásokra, itt várják az ítéletet, miközben a nap 24 órájából 23-at a zárkájukban töltenek kettesben a cellatársukkal. Havi egy látogató, ügyvéddel való megbeszélés. Sok idő van gondolkozni, várakozni, várni az ítéletre. Az előzőekből következik, hogy a gyűjtő légköre meglehetősen feszült, mindenki ideges, mindenki feszült és nem ritkán abban az egy órában, amikor az udvaron levegőzhetnek, összeverekednek csip-csup dolgokon. Ítélet nélkül, persze mindenki ártatlan. A hat év alatt, míg oda jártam, csupán 2 személlyel beszéltem, aki nyíltan vállalta azt amit tett. Persze az ítélet meghozatala után más volt már a helyzet, a fegyházban és a börtönben kiderült sokszor még más is, mint amiről a tárgyaláson és az ítéletben szó volt.

Választások, vagy a Köztársasági elnök kinevezése után a börtönökben morajlás hallatszik, arról beszélgetnek egymással lesz-e amnesztia, vajon lesz-e közkegyelem hirdetés? A szabadulás esélye.

Természetesen adódik a lehetőség ilyenkor, hogy miről is beszéljen az ember ott bent. Természetesen az ítéletről és Isten végtelen szeretetéről, amellyel kegyelmet gyakorol.

A börtönviselték számára a kegyelem azt jelenti, hogy teljesen tiszta lappal indulhatnak. Eltörlik a priuszt, nincs már semmi, ami emlékeztetne arra, hogy mit is követett el. Viszont, hogy ki, hogyan él ezzel a kegyelemmel, az már rajta múlik. Használja, és a tiszta lapot megpróbálja tisztán tartani, vagy kihasználja, és újra ítélet alá kerül.

Amikor a börtönökben Isten igéjét hirdettük, akkor az egyik legfontosabb dolog az volt, hogy elmondjuk: mindnyájan ők is és mi is, én is Isten szemében bűnösök, ítélet alatt lévő emberek vagyunk. Tulajdonképpen ez a földi élet előzetes letartóztatás, ami feszültségektől terhes, ami ingerülté tesz, ami bezár a saját kis világunkba, életünk börtöncellájába. Persze az ártatlanságunkról meg vagyunk győződve, arról, hogy, ahogy mi csináljuk a dolgainkat, az úgy van jól, úgy tökéletes. Mert, ha mindenki más ítélet alatt van is, én akkor sem. És közben mutogatunk.

Amikor az érettségi után egy üzemben dolgoztam, akkor értettem meg, hogy milyenek is vagyunk. Vetőgépeket szereltünk össze, amihez használtunk egy nagyon drága fémragasztót. Kis tubusokban kaptuk meg. Egyik munkatársam mindig elkérte az üres dobozokat, aztán szépen kicsepegtette a maradékokat és fél év alatt összegyűlt neki egy egész tubus értékes ragasztó, amit aztán kicsempészett a gyárból. Amikor erről beszélgettünk, és rákérdeztem, hogy nem érzi-e, hogy ez gáz, azt válaszolta, hogy nézzem meg xy-t, aki, amikor a felét elhasználta a ragasztójának, máris megy másikért, a maradékot pedig viszi haza.

Azt hiszem, ezért népszerűek a híradók is, és ezért nem lehet még törvénnyel sem szabályozni, hogy több pozitív hír legyen bennük, mert ott másokra mutogatunk. Ja, kérem, hát ehhez képest én hol vagyok. Ezekhez az emberekhez képest én nem loptam, nem csaltam, nem hazudta, nem öltem. És úgy tűnik, ez a többség, hiszen ezek szerepelnek a hírekben, tehát én tulajdonképpen jó ember vagyok.

Jézus, amikor a hegyi beszédet elmondja, akkor pont erre a relativizmusra, a minden viszonyítás kérdése állapotra mond nemet. Azt mondja el, hogy ne magyarázzuk a bizonyítványunkat, hanem fogadjuk már el végre, hogy Isten előtt nincs mentségünk, bűnösök vagyunk. Ennek a beszédnek a végéről hangzik alapigénk, amely jól ismert sorokat tartalmaz, a szálka és gerenda példáját.

Persze mi ezeket az igéket is meg, illetve ki tudjuk magyarázni.

Azt mondja: *Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek!*

És mi úgy magyarázzuk ezt, hogy nem szabad ítéletet alkotnunk. Nem szabad véleményt formálnunk.

Tolsztoj ezzel az igével kapcsolatban azt mondta: „Krisztus teljességgel megtiltotta a törvényszéket, e szavai nem jelenthetnek mást.” Pedig mást jelentenek ezek a szavak. Jézus nem a bíróságok felszámolásáról, még csak nem is arról beszél itt, hogy ne alkossunk véleményt, nem mondjuk el valakinek, hogy, amit csinál azzal árt, azt sem, hogy hunyjunk szemet a bűn felett, akkor is, ha az a szemünk előtt történik.

Egyébként is, az ember mióta evett arról a fáról az éden kertjében tudja mi a jó és mi a rossz. Tehát ítéletet tud alkotni, sőt ez a képesség az egyik alapképességünk, amely javarészt ösztönös. Ott van a lelkiismeret, és bár sokan azt mondják, hogy ezt el lehet nyomni, hogy neveltetéssel egészen más lelkiismereti törvényt lehet bekódolni, hat év bűnözőkkel való beszélgetés tapasztalata alapján én azt mondom, hogy ez nem így van. A

lelkiismeret törvénye mélyebben van belénk kódolva, mint, hogy neveléssel el lehessen távolítani. A lelkiismeretünk ott van, esetleg a bűn súlyát nem érzi az ember akkorának.

De akkor miről is beszél itt Jézus, ha nem az ítélezés megszüntetéséről. A következő sorokból kiderül:

²*Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek.*

Tehát az ítélezés mértékéről van szó. Arról, hogy miért akarom én elítélni a másik embert? Milyen alapon teszem ezt? Van-e felhatalmazásom arra, hogy ítéletet alkossak, és meddig megyek el az ítéletalkotásban?

Ha bekapcsoljuk a tévéket, akkor egy este alatt biztosan találunk két-három filmet, amelyben a főhős a maga kezébe veszi az ítéletalkotást. Vagy azért mert a hatóság tehetetlen, vagy azért mert a bosszú hajtja, vagy azért mert ő maga is annyira bűnös, hogy nem fordulhat a bírósághoz. Azt sugallják nekünk ezek a filmek, hogy vedd kezébe a sorsod, légy a magad ura, meg tudod ítélni a dolgot, ha bántottak üss vissza, ha megsértettek állj bosszút.

A környezetünk tehát azt mondja: igen, van jogod ítéletet alkotni, tedd is meg. Isten pedig azt mondja: igen, van jogod ítéletet alkotni, de állj meg, és kezd el magadon. Vagy inkább kezd velem.

²*Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek;* - mondja Jézus. Van itt egy ma már furcsa szó: ítéltettek.

A mai nyelvtani szabályok szerint körül kellene írni: olyan ítélettel ítélnék titeket is, viszont akkor elveszne az eredeti jelentés egy része: mert ez a passzív szerkezet nem csupán azt jelenti, hogy mások elítélnék, hanem azt, hogy Isten ítél meg. Mert az ítélet Istené.

Ítélezés alatt Jézus azokat az ítéleteinket érti tehát, amikor mi Istent játszunk, és mi szeretnénk a dolgok végére járni, pedig a dolgok vége az Ő kezében van. Az ítélet az övé, akár tetszik ez nekünk akár nem.

Nagyon egyszerűen, hagyjuk az ítéletet arra, akinek az a dolga, hogy megítéljen.

Persze ez egyszerűen hangzik, de egyáltalán nem az. Emlékezzünk csak a bűneset történeténél a számonkérésre: mit tettél? – kérdezi Ádámtól Isten. Ádám pedig mutogat: az asszony, aki te adtál mellém...

Éva is mutogat: a kígyó szedett rá... csak azt nem veszik észre, hogy amíg a másokra mutogatnak, magukra is mutatnak. Előbbire egy, az utóbbira három újjal.

Ilyenek vagyunk, szeretünk mutogatni, szeretjük a bűnünket kicsinyíteni, viszonylagossá tenni... Csakhogy Istennél ez nem jön be. Lehet, hogy magunkat be tudjuk csapni, de Istent nem.

Isten ítélete minden egyes emberre – Ádámra és Évára, rád és rám is ez: meg kell halnod! És az ítélet jogos, és jogerős.

És ha a mutogatásnál tartunk, akkor, amikor másokra mutatunk, azt is megmutatjuk, hogy kinek a kezében van az ítélet. A hüvelykujjunk felfelé, az ég felé mutat.

Isten elítél, a bírósági tárgyalássorozat lezárult. És azt vesszük észre a környezetünkben, amit egy ifjúsági ének így fogalmaz meg: És mégis vannak vén falak közöttünk, rácsokon át méregetjük egymást. Börtön az énünk, amelyből kitörni, nem tudunk bűnünk sziklája miatt.

De az ének folytatódik: Átölet minket jóságod, Teremtőnk... Ez a jóság, amivel Isten ránk ítélező, egymást elítélő és magunkat felmenteni igyekvő emberekre tekint, a kegyelem.

Isten általános amnesztiát, közkegyelmet kínál fel, azzal, hogy a büntetést átvette, áthárította a golgotai kereszten értünk életét adó, egyszülött fiára.

Kegyelemből élhetünk, megszabadulhatunk. A kérdés csak az, hogy hogyan élünk ezzel a kegyellemmel. Továbbra is hárgatjuk magunktól a dolgokat: ugyan már, én nem vagyok bűnös, esetleg megpróbáljuk kimagyarázni, ahogy Hofi egyik klasszikusában mondta: a bizonyítványosztás után, amikor a gyerek viszi haza az egyest: édesanyám én nem buktam meg, csak az ötöshöz még hiányzott négy jegy. Magyarázatokban jók vagyunk, sőt abban is, hogy mindent megtegyünk, hogy kendőzzük a bűnt.

Az úszó világbajnokság közben kérdeztek egy orvos szakértőt a doppingolásról, és arról, hogyan lehetséges, hogy a semmiből hirtelen világsztárok születnek, és miért derül ki most sok élsportolóról, hogy doppingolt. Azt válaszolta, hogy néha bizony előfordul, hogy a doppingvizsgáló rendszer le van maradva a sportolókat felkészítő orvos csoporthoz képest.

Kedves Testvéreim! Ne legyenek kétségeink Isten nincs lemaradva, hozzánk képest. Az, hogy nem szól mindjárt, nem koppint a fejünkre azonnal az ő végtelen szeretetének és türelmének a jele. Ő azt szeretné, ha tükörbe nézve mi magunk vennénk észre, hogy baj van a látásunkkal. Mert a szemünkben ott egy gerenda, ami azt lehetővé teszi ugyan, hogy meglássuk mások szálkáit, de azt nem, hogy meglássuk, az ő igazságos ítéletét, és meg nem érdemelt kegyelmét az életünkben.

Az előzetesben sok a magát ártatlannak valló, vajon a mi templomunkban milyen az arány? Vegyük észre a gerendáinkat, hogy aztán szedegethessük a szálkákat, mert erre is szükség van, arra, hogy elmondjuk, tovább adjuk, a látszólagos ártatlanságban élőknek előbb a rossz, aztán a jó hírt: bűnös vagy te is, de Isten neked is megkegyelmezett.